

prøve, hvad den kan udrette ved at følge sin Metode, det forekommer mig at være aldeles usforvarligt. Det kan ogsaa let indtræffe, at en Seminarielærer i Religion hævder som sin Mening, at man ved denne Undervisning skal lægge Bibelhistorien til Grund, og at han ikke vil indlade sig paa at eksaminere i Lærebog. Jeg mener, at det vil være stadeligt, om Censorerne over for en Lærer, der har en saadan Opfattelse, forlangte, at han skulde gøre noget, som stred mod hans Overbevisning, og at Censorerne, hvis han vilde forsøge paa en lempelig Maade at slippe fra, hvad han mener, der er galt, skulde kunne holde ham til Siden og forlange, at han skal gaa videre i sin Examinations, end han finder forvarligt. Det vilde lægge et Nag paa en saadan Mand, som vil kunne bevirke, at han, hvis han er meget samvittighedsfuld, maaste mener at burde opgive sin Stilling. Jeg tror, at vi ikke paa den Maade have Lov til at tvinge Lærerne til at skulle eksaminere i Sag, som de overhovedet finde det galt at eksaminere i. Men det er det, vi netop ville gøre ved dette Forslag. Censorerne maatte jo ikke være Menneker, hvis de ikke lod sig paavirke af det Syn paa Undervisningen, som de selv have, og naar de træffe paa en Lærer, der følger en Metode, som de finde er ren gal, er det dog naturligt, at de skride ind derimod, og at de indberette, at det er en daarlig Lærer — ikke en daarlig Lærer, fordi han er en ubegavet Person, som overhovedet ikke egner sig til Lærer, men fordi han efter deres Mening ikke egner sig til Lærer, da han efter deres Mening har en gal Fremgangsmaade. Det maa de indberette, og maaste har dog han Ret og de Uret. Jeg tror, at naar vi skulle give en saadan Lov, maa vi se ud i Fremtiden og tage os i Agt for ikke at afskære os fra alle fri Rørelser paa Skolevæsenets Omraade i den kommende Tid. Men hvad er det, vi ville afskære ved Forslaget? Først og fremmest Privatistvæsenet, og dernæst ville vi gøre Privatseminarielærerne afhængige af Regeringens Censurkommission. Der bliver saa intet andet tilbage, som vi kunne stole paa vil være en lille Smule Værn for Friheden, end den højtærede Minister. Det er kun Ministeren, som kan sørge for, at de enkelte Undtagelser kunne faa Lov til at komme op til Examen uden at have gennemgaaet et Seminarium. Det bliver den højtærede Minister, paa hvem det beror, om han vil skride ind mod de private Seminarier, og saaledes vil hele vor Undervisningsfri-

hed for Fremtiden blive afhængig af Kultusministeren. Det vil jeg ikke være med til, og lige saa meget, som jeg ellers vilde glæde mig over dette Forslag, hvis det blev vedtaget med de efter min Mening gode Indskrænkninger i den ubundne Frihed, der hidtil har været, som vi ere gaaede ind paa, lige saa ondt vilde det gøre mig, hvis vi skulde gaa hen og vedtage et Forslag, som i Virkeligheden vil slaa den fri Bevægelse paa Skolens Omraade ned. — Der er flere af de Talere, som have haft Ordet, der have gjort sig skyldige i den Fejl at sammenligne den Tilstand, som nu vil komme, med den Tilstand, som hidtil har været, uden at erindre, at vi foreslaa, at der som Regel skal være et 3-aarigt Kursus. Naar f. Eks. det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgtreds beraabte sig paa sin Erfaring fra de kjøbenhavnske Seminarier og sagde, at han vidste, hvilken overvættets Rolle Hensynet til Examenkommissionen havde spillet i den Tid, han havde undervist der, saa forstaar jeg det meget godt, og det følger af sig selv, at naar man staar over for et Kursus, som kun har 1½ eller 2 Aar til sin Raadighed, vil dette Hensyn til Examenkommissionen spille en overordentlig Rolle; men naar man gennemfører en treaarig Undervisning som den absolutte Regel, tror jeg ikke, man behøver at være saa bange for, at dette Hensyn til de Spørgsmaal, som Examenkommissionen vil stille, vil komme til at spille den samme Rolle som tidligere; tværtimod. Det ærede Medlem fra Bogenfjente mente, at han havde Eksempler paa, at Seminarister, naar de vare oppe til Examen, havde søgt at tale Examinatoren efter Munden, fordi de havde opsnappet, at den og den vilde have det og det Svar. Men jo mere Seminaristerne kende den, som skal eksaminere dem, desto mere ville de være udfatte for netop at gøre det, naar de overhovedet have Lust til at tale deres Examinator efter Munden; de ville gøre det 10 Gange saa meget over for deres egne Lærere, som de i Aarenes Løb have lært at kende ud og ind, end de ville gøre det over for den Examinator, med Hensyn til hvem de dog kun have en Formodning om, at han ønsker Svarene i en bestemt Form. Med disse Ord skal jeg slutte.

P. Jørgensen: Jeg er ikke saa heldig, at jeg, som det ærede Medlem fra Holbøkt Amts 1ste Valgtreds (Jørgmann), kan begynde med at sige, at jeg betragter dette Forslag som et prisværdigt Fremskridt. Saaledes kan jeg paa ingen Maade se paa det. Jeg synes, der er saa meget i det forelig-